

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2450
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 10. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglas po ceniku / Oglede
oprejeva tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni število račun št. 11.400

Avstrijski problem v najnovšem stadiju

VOJNA NAPOVED HITLERJEVE V IN SOCIALNIH DEMOKRATOV.

Zahodnoevropski tisk, ki je posvetil nenadnemu obisku pruskega ministrskega predsednika Göringa v Rimu nenavadno veliko pažnjo in ga spravljal v zvezo z vsemi mogočimi aktualnimi vprašanji, je vedel poročati tudi to, da je imel Hitlerjev emisar nalogo, pridobiti Mussolinija in njegovega zunanjega podtajnika Suviča (Suvicha) za intervencijo v Avstriji. Po teh informacijah je Hitler ponujal premirje, če se odstrani sedanji kancelar dr. Dollfuss in zamenja z narodnim socialistom bolj naklonjenim avstrijskim rimskim poslanikom in bivšim štajerskim deželnim glavarjem dr. Rintelenom. Rintelenova naloga bi potem bila razpisati nove državnozbornske volitve, ki bi prinesle narodnim socialistom močno parlamentarno zastopstvo in sodelovanje v zvezni vladi. Isti tisk je pa tudi poročal, da sta Mussolini in Suvič tako intervencijo odklonila. Duce je baje dejal Göring-u, da za Italijo avstrijskega vprašanja sploh ni in da zato Nemčija za svoje pomirjenje z Avstrijo, ki je njena dolžnost, ne more zahtevati nobenih koncesij.

Koliko so resnične te vesti in koliko niso, o tem bi bilo težko razpravljati, ker ne poznamo virov, iz katerih so bile črpane. Res pa je na drugi strani, da se je Hitlerjeva Nemčija zadnje dni trudila kakorkoli likvidirati napete odnose z Avstrijo, kakor so tudi na Dunaju zatjevali, da bo sporov kmalu konec. To bi utegnilo potrjevati verzijo zahodnoevropskega tiska o Göringovi zadevni strani misije v Rimu. Nobelega dvoma namreč ni, da je boj med Avstrijo in Nemčijo neljub in neprijeten obema strankama, Dunaju in Berlinu, ker oboja slabi. Če pa Göring v tem oziru v Rimu ni uspel, se bo boj še stopnjeval. Neki znaki kažejo, da se to stopnjevanje že pričinja, kajti zadnje dni ne mine dan, da v Avstriji ne bi bil storjen kak narodnosocialistični napad ali povzročen vsaj majhen incident, ki ima nalogo opozoriti Dollfussovo vlado, da hitlerjevstva v Avstriji še zdavnaj ni konec.

Da moč avstrijskih narodnih socialistov ni opešala, marveč nasprotno še raste, je potrdil v sredo tudi francoski zunanji minister Paul-Boncour v zunanjepolitičnem odseku poslanske zbornice. Na seji v sredo je spraval namreč avstrijsko vprašanje na tapet socialistični poslanec Longuet, ki je dejal, da dr. Dollfuss ne bo mogel uspešno izve-

sti boja proti narodnim socialistom, če bo zares realiziral načrt o iztrebljenju socialne demokracije. Paul-Boncour se je temu Longuetjevemu naziranju popolnoma pridružil in obljubil, da bo opozoril dunajsko vlado na to, da je boj za avstrijsko samostojnost popolnoma nemogoč, če se prekrši najbistveneje načelo strategije in se vodi boj hkrati na dveh različnih frontah (proti hitlerjevcem in socialistom). Če pa bo to Paul-Boncourjevo »opozorilo« kaj zaleglo, je drugo vprašanje; kajti boj na dveh frontah se po krivdi Dollfussove politike ne samo nadaljuje, marveč tudi nevarno postruje. Za vojno napovedjo narodnega socializma je prejel sedaj dr. Dollfuss še vojno napoved socialne demokracije. Prav tedaj, ko je razpravljal francoski zunanjepolitični odsek o avstrijskih zadevah, je objavil »Petit Parisien« oklic voditelja avstrijskih socialnih demokratov dr. Otta Bauerja, v katerem kliče vse socialiste sveta v boj proti narodnemu socializmu, a tudi proti režimu dr. Dollfussa, kateremu očita, da s svojim postopanjem narodnemu socializmu več koristi kakor škoduje in ga tako dejansko podpira.

To zveni na videz kot paradoks, pa ni paradoks. Postopanje dr. Dollfussa je za razum zdrave logike zares nerazumljivo; razumljivo postaja šele tedaj, če se spomnimo, da stoji za njim Mussolinijeva taktirka, ki ga gonil v boj na dve fronti, Mussolinijer je narodni socializem v Avstriji neljub, kor ograja samostojnost Avstrije, ki jo hoče imeti Italija med seboj in Nemčijo kot tamponsko državo, socializem mu je pa kot marksizem načelno zopern. Da pa je dr. Dollfuss v resnici le eksponent Rima, od katerega politične pomoči stoji in lahko pade, o tem so nas zadosti poučila nedavna izvajanja političnega uredniška lista »Journal de Genève«.

Tako gre Avstrija dalje slepo svojo usodno pot, ki ni delo za njeno samostojnost, marveč za tuje interese, sedaj italijanske, prej za nemške. Če bi delala zares le za svoje interese, potem bi morala biti Dollfussova politika taka, da bi iskala pomoči proti narodnim socialistom tani, kjer bi jo res lahko našla, pri domačih socialistih, Franciji in mali antanti. In če se bo nekega lenega dne končalo avstrijsko vprašanje z zmago narodnih socialistov, naj dr. Dollfuss ne išče krivcev izven sebe in svojih najožjih sodelavcev!

Umor novega afganistanskega kralja

ZA OČETOM JE V PRETEKU ENEGA TEDNA PADEL ZADET OD KROGEL ATENTATORJA TUDI SIN, NOVI KRALJ.

PEŠAVAR, 13. novembra. Kakor se poroča iz Kabula, je bil sinoči na veliki dvorni svečanosti, ki jo je priredil sam, umorjen novi državni vladar Nadir kan. Med povabljenimi gosti je bil na svečanosti navzoč tudi neki Gulamb Nabi, sin nekega afganistanskega dvornega uradnika, ki je bil svoječasno obsojen zaradi svojega revolucionarnega delovanja na večletno ječo. Mladi novi afganistanski vladar si je hotel pridobiti zvestobo in srca svojih podložnikov z veliko amnestijo, pri čemur pa je imel smolo, da je bila ta njegova kraljevska gesta poplačana z zločinsko nehvaležnostjo. Atentatoru se je posrečilo približati se mlademu kralju na nekaj korakov, narkar je potegnil nenadoma samokres in oddal proti kralju tri strele. V

splošni paniki se je kralj zgrudil smrtno zadet na tla. Morilec bi bil prav lahko izrabil splošno nepopisno razburjenje in bi igral pobegniti, vendar pa tega ni storil, temveč je počakal, da se je panika polegla, nakar je bil aretiran.

ODSTOP ROMUNSKÉ VLADE.

BUKAREŠTA, 13. novembra. Vlada je odstopila. Kralj Karol je poveril vodstvo vladnih poslov do sestave novega kabineta dosedanjemu ministrskemu predsedniku Vajda-Voevodu, mandat, za sestavo nove vlade pa je dal voditelju liberalcev Deanu Ducu, ki namerava postaviti koncentracijski kabinet vseh strank. Svojo definitivno odločitev bo sporočil kralju v avdienci, ki se pričakuje jutri dopoldne.

Ogromna zmaga Adolfa Hitlerja

REKORDNA VOLILNA UDELEŽBA. PRI DRŽAVNOZBORSKIH VOLITVAH JE DOBIL HITLER SKORAJ 40 MILIJONOV GLASOV ALI 92.2%, PRI PLEBISCITU ŠE VEČ, V Odstotkih 93.4.

BERLIN, 13. novembra. Wolffov dopisni urad poroča naslednje volilne rezultate nemških nedeljskih volitev: Za državni zbor je bilo oddanih 43,007,577 glasov, od teh za narodne socialiste 39,655,288 (ali 92.2%), dočim je bilo 3,352,289 glasov (7.8%) neveljavnih. Pri ljudskem glasovanju za odobritev Hitlerjeve zunanje politike pa je bilo oddanih 43,464,420 glasov, in sicer je glasovalo z »da« 40,618,147, z »ne« pa 2,055,363 volilcev, dočim je bilo 790,910 glasov neveljavnih. Za Hitlerja je torej pri plebiscitu glasovalo 93.4%, proti pa le 4.7% volilcev, dočim je bilo 1.9 odstotka glasov razveljavljenih.

BERLIN, 13. novembra. Iz volilnih rezultatov je razvidno, da se je volitev udeležila ogromna večina nemškega naroda in oddala svoje glasove za volitve v državni zbor in za plebiscit. Le malenkosten odstotek volilcev se je vzdržal volitev in ostal doma. Kakor se je na eni strani število volilnih udeležencev močno dvignilo, se je na drugi strani šte-

vilo za Hitlerja in narodno-socialistično politiko oddanih glasov podvojilo in nekod celo potrojilo. Za primer naj služi le nekaj navedb o volilni udeležbi: Würzburg 100%, Bamberg, Fulda in Kempten 99%, Hof 98%, Rügen 97%, Berlin, okraj Wedding in volilno okrožje Württemberg 96%, Frankfurt ob Meni 93%, drugo berlinsko volilno okrožje 91% itd. Kolikor je znano, doslej še ni bilo ugotovljeno v vsej Nemčiji nobeno mesto, kjer bi bila volilna udeležba manjša, kakor 90 odstotkov volilnih upravičencev.

BERLIN, 13. novembra. Zanimiva je primerjava včerajšnjih in pa zadnjih državnozbornskih volilnih rezultatov. Kakor je znano, so bile zadnje državnozbornske volitve 5. marca t. l. Takrat je bilo skupno oddanih 39,655,019 glasov ali 88.7% vseh volilnih upravičencev. Narodno-socialistična stranka je takrat dobila le 17,277,180 glasov ali 43.9% vseh oddanih glasov. Na vse ostale stranke je odpadlo skupaj 22,066,151 ali 56.1% vseh oddanih glasov.

Francoski komentarji nemških volitev

RESNIČNA VIŠINA ZMAGE SE NE DA UGOTOVITI. VPRAŠANJE JE, KAKO BO HITLER UPORABIL ZAUPANJE NEMŠKEGA NARODA.

PARIZ, 13. novembra. Francoski tisk objavlja kratke komentarje k izidu včerajšnjega nemškega plebiscita, o katerem pravi, da ni nikogar presenetil. Triumfalna zmaga Adolfa Hitlerja se je vsekar pričakovala. »Petit Parisien« piše, da triumfalni rezultat včerajšnjega ljudskega glasovanja in državnozbornskih volitev v Franciji ni prav nikogar presenetil. Vsakomur je jasno, da so morali mimo vseh narodnih socialistov glasovati z »da« tudi pristaši ostalih bivših strank, da so se tako izognili očitku in pečatu izdajstva nad nemško stvarjo. »Matin« izjavlja, da je Hitler dosegel zmago, katere višino pa je težko izmeriti. Nastalo

je sedaj namreč novo vprašanje: kako bodo vodilni možje tretjega cesarstva, podprli s tem velikanskim zaupanjem nemškega naroda, uporabili svojo avtoriteto in odgovornost. »Temps« opozarja na dejstvo, da so se v Franciji živeči Nemci in pa osebe nemškega poslanstva podali v Toulonu na krov nekega nemškega parnika, s katerim so se nato odpeljali na odprto morje in tamkaj brez izjeme oddali svoje glasove za Hitlerja in njegovo listo. Nato se je parnik z volilci zopet vrnil v toulonsko pristanišče. Na podoban način so zadostili svoji volilni dolžnosti nemški državljani tudi v Rimu.

Italija brez Nemčije ne sodeluje pri razorožitvi

RIM, 13. novembra. Z ozirom na predvčerajšnjo izjavo italijanskega delegata na ženevski razorožitveni konferenci markija Soragne trdi list »Giornale d'Italia«, da je italijansko stališče sedaj popolnoma jasno. Razorožitvena konferenca bo v primeru, da bi še forsirala svoje delo, povzročila le nelzerno škodo pravilnemu razvoju dogodkov in zato italijanska vlada nikakor ne more več podpirati dela te konference. Rešitev razorožitvenega vprašanja je mogoče doseči le na ta način, če bo pri tem sodelovala tudi Nemčija.

Prve sovražnosti na Daljnem Vzhodu?

PARIZ, 13. novembra. Agencija »Rengo« objavlja z največje rezervo vest: Po poročilih iz Moskve se zdi, da so sovjetske čete sestrelile od devetih kar šest japonskih bojnih letal, ki so se preletavala pred nekaj dnevi nad sovjetskim ozemljem. Ta vest se je trdovratno širila in vzdrževala zadnje dni v vseh moskovskih dobro poučenih krogih, zlasti tujih. Sovjetski merodajni krogi pa kategorično odklanjajo kakršnokoli uradno avtentič-

no poročilo o teh vestih in dogodkih. Na drugi strani pa so moskovski krogi v zadnjih dneh prav tako trdili, da je ruska vojna mornarica pred štirnajstimi dnevi potopila dve japonski pomožni vojni ladji, ki sta pripluli v sovjetske teritorijalne vode v smeri proti Kamčatki.

POSVETOVANJA V WASHINGTONU.

WASHINGTON, 13. novembra. Sinoči sta se povsem nepričakovano sestala k važnemu razgovoru predsed. Roosevelt in Litvinov. Ta sestanek je povzročil povsod velikansko presenečenje. Baje sta se državnikar razgovarjala glede skle nitve ameriško-ruske trgovinske pogodbe, ki naj bi se podpisala obenem z de iure priznanjem sovjetske Rusije po Združenih državah.

GENERALNA STAVKA NA ŠPANSKEM

BARCELONA, 13. novembra. Na Špankem je izbruhnila generalna stavka, ki se je udeležujejo vsi delavski sindikati. ARETACIJE SOCIALISTOV NA DUNAJU.

DUNAJ, 13. novembra. Kakor sporoča zvezna policijska uprava, je bilo včeraj dopoldne na Dunaju aretiranih 225 članov socialno-demokratske stranke zaradi kaljenja javnega reda in miru, ter jih je policija obdržala v zaporih.

Dnevne vesti

Rapalska spominska svečanost

Matineja v Narodnem domu.

Včeraj dopoldne sta priredili društvi »Jadran« in »Nanos« ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma rapalsko spominsko svečanost, katere so se udeležili poleg drugega občinstva tudi številni zastopniki skoraj vseh narodnih in patriotičnih društev iz Maribora. Velika dvorana je bila skoraj nabito polna. Svečanost je otvoril g. Lah s kratkim nagovorom, nato je pa nastopil mešani zbor »Nanos«, ki je zapel dve primerni pesmi. Pokazal je, da se lepo razvija in obeta še lepe uspehe.

Za pevci »Nanos« je predaval glavni urednik in pisatelj g. Radivoj Rehar o rapalski pogodbi. V svojem skoraj enournem govoru je orisal položaj na Primorskem tik pred svetovno vojno, položaj med vojno in o zrušitvi Avstro-Ogrske, kakor tudi delo Jugoslovanskega odbora v zaveznikih državah. Opisal je, kako je bil sklenjen londonski pakt, kako zasledeno primorsko ozemlje in kako se je na mirovni konferenci v Parizu pričel boj med Wilsonovimi načeli o samoodločbi narodov in med evropskim egoizmom. Nadalje je podal kronološko vse razprave o jadranskem vprašanju, naštel vse ponujane mejne linije od Wilsonove do Scialoja-Nittijeve ter končno dogodke, ki so privedli do Rapalla.

Za njim je nastopil znani moški zbor »Jadran«, ki je zapel več pesmi, zaključil pa svoj zares uspeli nastop z večno lepim »Doberdobom«. Po tej manifestaciji za krvno in jezikovno skupnost z našimi brati onkraj meja so se zborovalci mirno in dostojno brez vsakega neumestnega vzklaka razšli. S tem so pokazali svojo veliko politično in kulturno zrelost.

Poziv. Mestno načelstvo mariborsko poziva hišne posestnike, njih namestnike (hišne upravitelje) in hišnike, da pred nastopom zime v lastnem interesu izpraznijo in zaprejo vrtno in dvoriščne vodovodne napeljave in jih tako obvarujejo poškodb od mraza. Glede hišnih vodovodnih inštalacij je iz istega razloga ob nastopu mraza paziti na to, da bodo okna na hodnikih, v klosetih in kletnih prostorih zaprta. Jaške z vodomerji je treba držati vedno v snažnem stanju.

Iz učiteljske službe. V Malo Polano je premeščen iz Poljan nad Škofjo Loko učitelj Melhijor Dačar. Poročila pa sta se šolski upravitelj na Ivanicah g. Albin Čič in gđc. Ivana Hafnerjeva, učiteljica. Mlademu paru želimo vso srečo!

Promocija. Na medicinski fakulteti v Inomestu je promoviral za doktorja vsega zdravilstva Ivan Turin iz Studence pri Poljčanah.

Iz častniške službe. Izpit za pehotnega kapetana II. razreda je opravil poročnik Stanko Leben iz Ješence pri Račah.

Visoko odlikovanje savinjske podružnice SPD. Ob priliki 40letnice obstoja savinjske podružnice SPD v Celju, jo je naš kralj odlikoval z redom sv. Save III. stopnje.

Iz železniške službe. Iz Maribora je premeščen in imenovan za postajenačelnika v Velenje železniški kontrolor g. Rudolf Jeretin. Tovariši so mu priredili pristrčno odhodnico ter mu želeli na novem mestu vso srečo.

Iz profesorske službe. Iz Maribora je premeščen na realno gimnazijo v Celje profesor tukajšnjega učiteljskega Ernest Nemanič, za vršilca dolžnosti ravnatelja meščanske šole v Županji pa profesor g. Jožko Babšek.

Sprememba v gozdarski službi. Za višjega gozdnega pristava je imenovan pri okrajnem gozdnem referentu okrajnega glavarstva v Murski Soboti inž. Josip Miklavčič.

Odhodnice novih sodnikov. Pretekli teden so tovariši pravniki priredili odhodnice novim sodnikom g. dr. Berlicu, Vladimirju Punčuhu, Maksu Ašiču in dr. Šmajdu, ki zapuščajo naše okrajno sodišče in odhajajo na svoja nova službena mesta na dežela.

Smrt šolskega upravitelja Franja Čepeja. V soboto je umrl v Kamnici tamkajšnji šolski upravitelj Franjo Čepe. Njegov pogreb bo jutri v torek 14. t. m. ob 14.30 na tamkajšnje pokopališče. K pogrebu bo vozil udeležence iz Maribora avtobus z Glavnega trga ob 14. uri. Bodi zaslužnemu vzgojitelju ohranjen časten spomin, preostalin pa naše globoko sožalje!

Nov carinski posrednik. Z odlokom finančnega ministrstva je postavljen pri tukajšnji glavni carinarni za carinskega posrednika g. Franjo Pivec, izprašani carinski posrednik.

Steja šahovska simultanka. Mednarodni šahovski mojster g. Vasja Pirč priredi jutri v torek 14. t. m. ob 20. uri v kavarni »Jadran« slepo simultanko proti osmim močnejšim igralcem. Prireditelj je za Maribor novost, ki bo ljubitelje kraljevske igre gotovo zanimala.

Združenje brezposelnih učiteljev. Izvršilni odbor ima sejo v torek ob 20. uri. Tajnica.

Zveza mladih intelektualcev. Matično vodstvo ima sejo v sredo ob 18. uri. Udeležba za vse obvezna!

Volitev v Pokojninski zavod ne bo.

Za volitve v Pokojninski zavod so bile vložene enotne kandidatne liste, ker je bil dosežen kompromisni sporazum med vsemi činitelji. V smislu zakona za volitve v Pokojninski zavod je komisija proglasila za izvoljene vse kandidate na vloženi listah in radi tega odpadejo razpisane volitve. Nova uprava je izvoljena za nadaljnjo dobo petih let.

Knjige Vodnikove družbe so izšle! Razpošiljanje knjig na člane in poverjenike se vrši po sledečem vrstnem redu: 1. Ustanovni člani, 2. Amerika, 3. Avstrija in Francija, 4. Vsi kraji izven Slovenije: Bosna, Hrvatska, Dalmacija in Hrvatsko primorje, Vojvodina in Srbija, 5. Ljubljana mesto in ljubljanska okolica, 6. Vsi okraji bivše mariborske oblasti in 7. vsi okraji bivše ljubljanske oblasti. Sledečim je družba knjige že odposlala: ustanovnikom, Ameriki, Avstriji in Franciji in vsem poverjenikom v krajih izven Slovenije (Bosna, Hrvatska, Dalmacija in Hrvatsko primorje, Vojvodina in Srbija, kakor tudi vsem posameznim članom iz teh krajev). Vsa poverjenišтва, kakor tudi posamezni člani v okrajev mariborske oblasti in ljubljanske oblasti prejmejo knjige sigurno še pred koncem tega meseca. Vse one gg. poverjenike in člane, ki nam svojih prijav za leto 1933. še niso vposlali, prosimo, da to nemudoma store!

Dar. Lovski tovariši umrlega veleposestnika g. Franca Wiesthalera so izročili mariborski podružnici Slovenskega lovskega društva znesek 210 Din za fond za onemogle lovske čuvaje kot presežek zbirke za venec. Podružnica SLD v Mariboru se darovalcem tem potom najtopleje zahvaljuje!

Kaj zmorejo Trboveljčani. Azilni sklad P. T. L. Leta 1929 je občina Trbovlje uvedla zbirko za zgradbo nove bolnišnice. V ta namen je nabrala 600.000 Din in zgradila lepo moderno bolnišnico, ki je bila letos 30. 9. 1933 slovesno otvorjena in izročena svojemu namenu. Če upoštevamo, da se je ta gradbena akcija vodila samo 4 leta, prav v času krize in da so bili Trboveljčani odvisni samo od svoje pomoči, je to za Trbovlje kot delavski center nadvse požrtvovalno samaritansko delo, ki je gotovo posnemanja vredno. Mariborčani, polagamo pridno v azilni sklad P. T. L. protituberkulozni mesečni dinar, da ne bomo zaostajali za Trboveljčani. Hišni gospodarji, apelirajte na najemnike in darujte svoj prispevek! Najemniki in podnajemniki, ponudite hišnemu gospodarju, oskrbniku ali hišniku malenkostni prispevek prostovoljno, da ne bo ligin inkasant brez dinarja odslovljen od hiše! Naj seže klic lige vsem 35 tisočem Mariborčanov v dno srca, da vsak le dinar da.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 91. številki: Zakon o verskem pouku na osnovnih, meščanskih, srednjih in učiteljskih šolah v naši državi, pravilnik o prodajanju premoga iz državnih rudnikov nabavljalnim združenim in razne objave iz »Službenih novic«.

Seznam v oktobru izdanih in izbranih obrtnih pravic. Izdane so bile sledeče: Auer Ana, trg. s klobuki, čepicami in copatami, Vetrinjska ul. 5; Sela Jernej, kolar, Frankopanova c. 25; Sušec Srečko, prevažanje tovorov z avtomobilom, Koroška c. 72; Kašl Mihael, pečenje kostanjev, Glavni trg; Zadržna oblačilnica, r. z. z o. z., prodaja vseh vrst oblačil, Meljska c.; Eberle Hedvika, obrt voznikov s konji, Meljska c. 66; Spacil Lizika, trg. z mešanim blagom na drobno, Aleksandrova c. 41; Lauko Marija, gostilna, Tržaška c. 8; Ogrinc Ferdinand, restavracija, Aleksandrova c. 45; Lorber Matilda, gostilna, Ruška c. 8; Tomažič Marija, trg. z modnim blagom in sportnimi predmeti, Ulica 10. oktobra 4; Čuček Alojz, mesar, Glavni trg (stojnica); Kaučič Josip, trg. z mešanim blagom, Glavni trg 16. — Izbrisane so pa bile sledeče: Kresnik Ana, trg. z deželnimi pridelki, Glavni trg; Mitrovič Aleksander, trg. agentura in komisija, Jugoslovanski trg 3; Kocpek Pavla, trg. s papirjem in galanterijo, Koroška c. 16; Florvat Marija, branjarja, Jadranska ul.; Krušnik Franc, čevljar, Smetanova ulica 51; Šušteršič Ema, šivilja, Francišškanska ul. 21.

Zrcalo našega gospodarstva. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je objavilo za dobo od 21. do 31. oktobra naslednjo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo v lanskem letu). Otvorjeni konkurzi: v dravski banovini — (3), savski 1 (4), vrbaski in moravski — (—), drinski, zetski in donavski — (2), primorski — (1), vardarski, Beogradu, Zemunu in Pančevu 1 (1); otvorene prisilne poravnave izven konkurza: v dravski banovini — (4), savski — (7), vrbaski, primorski in drinski — (1), donavski 1 (3), zetski, moravski, vardarski, Beogradu, Zemunu in Pančevu — (—); otvorena posredovalna postopanja: v dravski banovini 13, savski 55, vrbaski 4, primorski 2, drinski 2, zetski 1, donavski 9, moravski —, vardarski 2, v Beogradu, Zemunu in Pančevu 3; odpravljeni konkurzi: v dravski banovini — (3), savski 2 (2), vrbaski — (—), primorski — (1), drinski — (1), zetski 3 (1), donavski 7 (7), moravski 4 (2), vardarski 2 (2), v Beogradu, Zemunu in Pančevu — (1); odpravljene prisilne poravnave izven konkurza: v dravski banovini — (10), savski 2 (2), vrbaski in moravski — (—), primorski 2 (1), drinski — (4), zetski — (3), donavski — (8), vardarski 2 (1), v Beogradu, Zemunu in Pančevu 1 (3).

17. dražba kožuhovine v Ljubljani bo 22. januarja 1934 v prostorih ljubljanskega velesejma. Lovci, pridno pripravljajte blago in se za vnovčenje svojega pridelka poslužite edinole svoje prodajne organizacije, kar je »Divja koža« v Ljubljani — velesejem. Komur poslovni red »Divje kože« ni znan, naj ga takoj zahteva.

Sprememba pravilnika o devizah in valutah. Naše finančno ministrstvo je spremenilo pravilnik o trgovini z devizami in valutami toliko, da smejo pooblaščen denarni zavodi prodajati na osnovi vidiranih potnih listov našim državljanom in tujcem, ki so stalno naseljeni pri nas, tuja plačilna sredstva do največ 3000 Din, če je potni list vidiran za potovanje v Albanijo, Avstrijo, Bolgarsko, Grčijo, Italijo, Madžarsko in Romunijo, odtodno do 5000 Din, če je potni list vidiran za ostale države, neglede na to, ali potuje potnik v eno ali več teh držav. Tudi je pravilnik spremenjen toliko, da odslej dobe osebe, ki potujejo v Češkoslovaško, lahko do 5000 Din tujih plačilnih sredstev.

Grajski kino. Še nekaj dni veliki, veseli ljubavni film »Barberina, plesalka Sansoucia«. V glavni vlogi Lil Dagover, Hans Stüve, Otto Gebühr. Barberina je vefilm iz velikih časov o ljubezni dveh velikih ljudi. Krasna godba in izborna petje.

Kino Union. Še nekaj dni se predvaja velezbavna, izborna duhovita veselogra, polna glasbe in petja, »Ljubezen je treba razumeti«, v glavni vlogi temperamentna krasna plovilaska, madžarska plesalka Roza Barsony.

Pri železniških težkočah, zgagi zmanjšanemu občutku za tek, zapeki, pritisku na jetra, tesnobi, tresenju udov, zaspčnosti, povzročil kozarec Franc-Josefove grenčice, takojšnje poživiljenje zastale prebave.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Ponedeljek, 13. novembra: Zaprt.

Torek, 14. novembra ob 20. uri: »Studentje smo«, Premiera.
Sreda, 15. novembra ob 20. uri »XYZ«. Prireditelj Zveze mladih intelektualcev.
Četrtek, 16. novembra ob 20. uri »Pop Cira in pop Spira«. Red A.

Premiera slovenske operete na mariborskem odru. V torek 14. t. m. bo premiera domače operete »Studentje smo«, ki jo je na besedilo Metke Bučarjeve uglasbil znani slovenski humorist in kpletist Danilo Bučar. Delo je lani v Ljubljani doseglo sijajen uspeh in rekordno število predstav. Za mariborsko uprizoritev je skladatelj napisal še nekaj glasbenih točk posebej. Vsebinska je zelo živahna ter se godi na Rabu, kjer lijaki taborijo. Glasbene točke, instrumentirane na jazz, so melodiozne in efektne ter se bodo takoj prikupile. Dirigira kapelnik Herzog, režija je Skrbinškova. Nastopijo Udovičeva, Barbičeva, Zakrajškova, Savinova, Starčeva, Sancin, P. Kovič, Grom, Daneš, Nakrst, Medven, Rasberger, Skrbinšek, Furijan, Blaž in Crnobori. Premieri prisostvujeta tudi oba avtorja.

Pri apnenju arterij v možganih in srca dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine »Franz Josefove« vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska. Cenjeni učenci na klinikah za notranjo medicino so dosegli celo pri polju-straskoohromelih z »Franz Josefovo« vodo najboljše uspehe pri vztrebljanju črevesa. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

»Velika kavarna«. Vsak dan koncert balalajk!

Napadalca na gospoda Kuhna obsoje. Že v sobotni številki našega lista smo opozorili čitatele na razpravo pred malim kazenskim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča proti napadalca na g. Kuhna iz Razvanja pri Mariboru. Senat, ki mu je predsedoval okrajni sodnik g. dr. Tombak ob prisedstvu okrajnih sodnikov gg. dr. Kotnika in dr. Travnerja, je spoznal oba obtožena 27letnega Ludvika Krambergerja iz Pivole in 25letnega Ivana Oniča iz Razvanja, za kriva v smislu obtožbe, ki jo je zastopal državni pravdnik Sever ter ju obsodil vsakega na 3 leta težke ječe in na izgubo častnih državljanških pravic za dobo 3 let. Obenem pa morata plačati vse stroške za bolnišnico, za bolečine in za izgubo zaslužka, nerazdeljeno 20.000. Din. Kriti morata tudi vse stroške sodnega procesa.

Uspešen lov za vlomilcem. Danes zjutraj je srečala na državnem mostu šivilja Katarina Soršakova moškega, ki ga je poznala za vlomilca, ki je 16. septembra vlomil v njeno stanovanje in ji odnesel 700 Din ter razno blago in jo tako oškodoval za skupno 2000 Din. Soršakova je poklicala stražnika. Ko pa je stražnik hotel moža legitimirati, je zbežal proti Kralja Petra trgu in od tam v Jadransko ulico, kjer se je skrivil v neko hišo. Ko je opazil, da mu je stražnik za petami, je skočil skozi okno iz I. nadstropja. V tem trenutku pa ga je zgrabil neki moški in ga izročil stražniku. Na policiji so spoznali v njem 33letnega brezposelnega monterja Josipa Grila, pristojnega v Slovenjgradec. Gril je prišel pred kratkim iz Nemčije, in ker ni dobil nikjer dela, se je skušal preživljati na nepošten način. Priznal je tudi, da je vlomil pred dnevi v stanovanje upokojenega polkovnika Anfernta in izvršil vlomno tatvino v Košakih ter odnesel razno zlatino in srebrnino, vredno nekaj tisoč dinarjev. Policija je aretirana Grila izročila okrajnemu sodišču.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 3,8 stopinje C; minimalna temperatura je značala 3,7 stopinje C; barometer je kazal pri 14,4 stopinjah 732,8, reduciran na ničlo pa 731,1; relativna vlaga 85; preteklo noč je padlo 0,7 mm dežja; nebo je prevlečeno z gostimi oblaki; iz letnih snežnih vremenskih napovedi da bo slabo vreme trajalo še nadalje.

Južna pesem je ogreela severna srca

LEP SPREJEM SKOPSKIH PEVCEV NA KOLODVORU. SIJAJNO USPELI KONCERT V VELIKI UNIONSKI DVORANI. SLOVO »VARDARCEV« OD MARIBORA.

Na svoji koncertni turneji v okviru praznovanja 25letnega obstanka je pevsko društvo »Vardar« iz Skoplja prispele preteklo soboto v Maribor ter pod svojim glasbenim voditeljem Slovencem prof. Josipom Bernobičem priredilo v veliki unionski dvorani koncert. V soboto dopoldne so Mariborčani priredili dragim pevcem prisrčen sprejem. V imenu občine jih je v globoko zamišljenem nagovoru pozdravil podžupan g. Golouh. Njegove besede so naravnost prevzele drage goste, ki so toplo stiskali roke navdušenim Mariborčanom. V imenu mariborskih pevcev pa jim je izrekel toplo dobrodošlico predsednik pevskega zbora Glasbene Matice g. Arnuš. Po sprejemu so vzeli Mariborčani »Vardarce« pod svoje strehe.

Pevsko društvo »Vardar« je bilo ustanovljeno pred 25 leti, torej še pod turško upravo. V tistih časih se je petje v teh krajih gojilo le po domovih in pri domačih slavah in svatbah. Pesem pa ni služila samo zabavi, marveč je bila obenem močna vez, ki je v tistih težkih časih povezovala v strnjeno in krepko enoto pod turškim jarmom vzdihajočo rajo. Šele z uveljavljenem mladoturškega režima je ta raja začela nekoliko svobodneje dihati, in tudi pevska društva, med njimi »Vardar«. Prirejali so se koncerti, na katerih so se poleg turških pelev tudi jugoslovanske borbene pesmi, tako na primer Zajčev »U boj, u boj«, ki se v originalu glasi: »U boj, u boj, mač iz toka, bračo, nek Turčin zna kako mre-mo mi!«, peli pa so: »U lov, u lov, pot-trčite bračo, nek lisac zna, da idemo mi!«. Kakor večinoma v naših jugoslovanskih mestih, je tudi v Skoplju bil Čeh oni, ki je kot glasbeni strokovnjak dal »Vardarju« resnejši glasbeni polet. Bil je to gimnazijski glasbeni učitelj Jan Mormanovič, kakor se je sam imenoval. Za njim je prevzel glasbeno vodstvo Pera Ilić, ki je vodil društvo do osvobodjenja v letu 1912. kolikor se je dalo, še med svetovno vojno in do prihoda prof. Josipa Bernobiča, ki je prvi kvalificirani učitelj in zborovodja »Vardarja«.

Ob letošnji 25letnici, ki jo je »Vardar« praznoval v začetku januarja zelo slovesno, je podaril društvu naš kralj krasno zastavo in obenem dovolil, da prevzame zaščito društva prestolonaslednik Peter. Na jubilejnih koncertih je »Vardar« izvajal tudi Sattnerjevo »Jeftejevo prispego«. Na turnejo pa so se podali skopski pevci 1. novembra in priredili do sedaj sijajno uspele koncerte v Nišu, Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Iz Maribora se bodo podali še v Sarajevo. Na naporni in z velikimi stroški zvezani turneji se bodo pevci mudili polnih 16 dni. Kjerkoli so se do sedaj ti mladi, simpatični in navdušeni pevci pojavili, povsod so bili sprejeti z odprtimi rokami in ljubečim srcem. Prav prisrčno pa jih je pozdravil v svoji sredi naš obmejni Maribor in jim je bilo tudi vreme naklonjeno tako, da so si lahko ogledali zanimivosti našega mesta. »Vardarci« so sami mladi ljudje. Zbor šteje okrog 50 pevcev in 30 pevk, ki v pestrih narodnih nošah vzbudijo veliko pozornost in navdajo najboljše vtis. Največ je med pevci obrtnikov, trgovskih pomočnikov, so pa v zboru tudi dijaki in uradniki. Na turneji spremlja pevce ravnatelj skopske trgovske akademije Panta Jovanović.

S svojim koncertom so skopski pevci pripravili Mariborčanom v soboto zvečer lep umetniški večer. Velika unionska dvorana je bila polna občinstva. Navzoči so bili tudi številni odličniki in smo opazili med njimi mestnega poveljnika generala Hadžića, mestnega župana dr. Lipolda, ukrajnega glavarja dr. Senekoviča, višjega državnega pravdnika dr. Jančiča, upokojenega ministra dr. Kurovca, proto Trbojeviča in mnoge domače pevske strokovnjake. Ko so se južni pevci pojavili na odru, jih je publika navdušeno pozdravila in je bil zborovoditelj prof. Bernobič deležen dolgotrajnih ovacij. To navdušenje se je stopnjevalo od točke do točke. Uvodoma je imel predsednik »Vardarja« daljši nagovor, v katerem je obrazložil vse dosežke društveno delovanje in pomen

njegove smotre. Nato pa so pevci zapeli svoje društveno geslo. Poslušali smo trodelni koncert, pri katerem sta moški in mešani zbor izvajala niz solidnih, krepko donečih, povečini folklorno barvnih domačih kompozicij resnega, cerkvenega in nato vselega negavoglasbenega udarnega značaja. Pesmi so spontano užigale in so morali pevci marsikatero ponoviti. Pod spretnim vodstvom pevovodje Bernobiča pojo »Vardarci« korajžno in krepko, so disciplinirani ter strnjeni v jasno glasovno enoto in pojo vse na pamet. Izvrsno so pripravljene njih program ugaja tako, da jih je ve-

Izredni občni zbor mariborskega Prostovoljnega gasilnega društva

VELEPOMEMBNO ZGODOVINSKO ZBOROVANJE. ZA PREDSEDNIKA IZVOLJEN ZNANI JAVNI DELAVEC VIŠJI DRŽAVNI PRAVDNIK DR. JANČIČ. SLOVESNA ZAPRISEGA ČLANOV.

Preteklo soboto zvečer je bil v dvorani Gasilskega doma na Koroški cesti izredni občni zbor mariborskega Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva, na katerem se je društvo reorganiziralo v smislu novega zakona o gasilstvu. Za ta dogodek je bilo izredno veliko zanimanje in se ga je poleg polnega števila članstva udeležilo precejšnje število drugih meščanov, vidnih delavcev v javnem življenju. Navzoč je bil tudi mestni župan dr. Lipold, nadalje višji državni pravdnik dr. Jančič, starosta mariborske sokolske župe dr. Gorišek, načelnik Sokolske župe Franjo Mačus, policijski komisar Stanko Kos, zastopnik Gasilske zveze Josip Musek in njen tajnik Franjo Pristovšek, mestni fizik dr. Novak, odposlanec mestnega poveljnika poročnik Budimir Stanojevič, ravnatelj mestne plinarne inž. Tomšič, načelnik Gasilske župe z desnega brega Pfeifer in drugi.

Izredni občni zbor je otvoril dosednji načelnik g. Benedičič, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče in prečital dnevni red. Sledila so nato poročila posameznih funkcionarjev in je podal tajniško poročilo g. Hernet. Iz poročila je bilo razvidno, da je društvo v pretekli poslovnih dobi priskočilo na pomoč v nešteti primerih, ko je bilo v nevarnosti imetje ali življenje bližnjega. Iz blaginjskega poročila, ki ga je podal blaginjski g. Vošinek, posnemamo, da je imelo društvo v desetih mesecih svojega poslovanja 174.187 Din dohodkov in 172.745 Din izdatkov. Ima pa neporavnane še nekatere račune, tako da znaša primanjkljaj v denarnem prometu, v številni neizplačan del subvencije, nekaj nad 6.000 Din.

Sledile so nato volitve upravnega in nadzornega odbora. Soglasno so bili izvoljeni: za predsednika višji državni pravdnik dr. Jančič, za poveljnika Benedičič, za njegovega namestnika Krklec, za blaginjskega Vošinek, za tajnika pa Franjo Pivka; za oddelko-

selje poslušati. Po prvem odmoru je pevcem predsednik pevskega zbora Glasbene Matice g. Arnuš izročil pozlačen lavorjev venec in čestital k velikim uspehom ter želel, da bi bila vez med pevci s severa in juga čim trdnjša.

Po koncertu je priredila mestna občina mariborska dragim gostom prijateljski večer v novo urejeni kazinski dvorani. Pri tej priliki jih je prvi pozdravil mestni župan g. dr. Lipold, v imenu Glasbene Matice dr. Tomižek, v imenu mariborske Sokolske župe g. Dojčimović in končno še podžupan g. Golouh. Bil je prijeten večer, ki bo ostal tako dragim gostom kakor Mariborčanom v trajnem spominu.

V nedeljo dopoldne pa so »Vardarci« peli pri cerkvenem opravilu v pravoslavni kapelici. Na njihovi nadaljnji poti jim želimo nadaljnjih najlepših uspehov.

vodje: Ferdo Kranjc, Franc Rataj in Ivan Čerče; za šefzdravnika je bil izvoljen dr. Alfonz Wankmüller, za orodjarja Just Gustinčič, za njegovega namestnika Bogomir Divjak; v nadzorni odbor pa so bili izvoljeni: dr. Jože Sekula, gradbeni nadsvetnik inž. Černe, Robinšak, Zupanek in Romih; za delegata v skupščino je bil izvoljen dr. Wankmüller.

Novo izvoljeni predsednik dr. Jančič, ki je prevzel to mesto na željo in na ljubo članstva, se je zahvalil za zapanje, nato pa v jedrnatih besedah obrazložil obširen program, ki čaka novo četo ter izrazil nado, da ga bodo člani z razumevanjem podpirali v njegovem stremljenju, da bo mariborska gasilska četa prva med prvimi.

Občni zbor je pozdravil nato mestni župan g. dr. Lipold. V daljših izjavah je omenil pomembnost zbora, se zahvalil staremu odboru za njegovo požrtvovalnost in želel novoizvoljenemu odboru nadaljnjih uspehov pri izvrševanju težke prostovoljne človekoljubne službe. Obljubil je, da bo novo gasilsko četo občina tudi nadalje prav tako in še izdatnejše podpirala. Zbor sta še pozdravila zastopnik Gasilske župe za mariborski levi breg g. dr. Milan Gorišek in podstarosta Gasilske zveze g. Musek.

Po pozdravnih nagovorih je novoizvoljeni predsednik dr. Jančič pred celokupnim članstvom svečano prisegel, nato pa je zaprisegel najprej novoizvoljenega poveljnika g. Benedičiča in vse ostalo članstvo. Tudi je bila z občnega zbora na predsednikov predlog poslana ydanostna brzojavka našemu vladarju, pozdravni brzojavki pa resornemu ministru dr. Hanžeku in našemu banu dr. Marušiču. Z željo, naj si vtisne sleherni član besedilo svečane prisege v srce, je predsednik zaključil lepo uspešno zborovanje, ki je obenem velepomemben zgodovinski dogodek, ker se je na tem zborovanju mariborskih gasilcev po 63 letih v soboto zvečer prvič popolnoma slovenski zborovalo.

Sport včerašnje nedelje

KATASTROFALNI PORAZ ISSK MARIBORA V LJUBLJANI. PIČLA ZMAGA SK ŽELEZNIČARJA. SK SVOBODA JE SENSKI PRYAK MARIBORSKEGA DRUGEGA RAZREDA.

Tekmovanje za jesensko prvenstvo LNP se bliža koncu. Preostajata nam samo še dve tekmi, in sicer ISSK Maribor:SK Železničar in SK Ilirija:SK Rapid. Včeraj sta se odigrali dve tekmi, in sicer v Ljubljani

SK Ilirija:ISSK Maribor 11:2 (7:2).

Tako katastrofalnega poraza ISSK Maribor v prvenstvenem tekmovanju že deset let ni doživel. Neverjeten se nam zdi tako visok poraz, in to tembolj, ker smo prejšnjo nedeljo Ilirijo videli igrati v Mariboru. Po taktatni predvajani igri sodeč pač nismo pričakovali, da bo ISSK Maribor podlegel s tako veliko diferenco. Po poročilih iz Ljubljane so zakrivil debakel v glavnem vratar in branilca. Vodil je g. Cimperman.

V Mariboru sta se na igrišču SK Železničarja srečala SSK Celje in SK Železničar. Rezultat je bil

SK Železničar:SSK Celje 4:3 (2:0).

V vsem svojem poteku je bila tekma nezanemljiva. Obe moštvi sta predvajali igro v stilu drugorzrednih tekem. Pri tem pa je žalibog tudi večkrat prešla iz okvira dopustne borbe. Igra sama je močno trpela zaradi izredno slabega sodnika g. Ramovša iz Ljubljane, ki je pokazal absolutno neznanje pravil. Čudimo se, kakaj je LNP k tako važni tekmi delegirala tako slabega začetniškega sodnika. Po poteku igre je bila zmaga SK Železničarja popolnoma zaslužena, bila pa bi prav gotovo še večja, če bi imeli v moštvu koga, ki bi znal strelja-

ti. V celoti je moštvo SK Železničarja napravilo vtis neenotnosti, razen tega pa smo pogrešali elan in požrtvovalnost.

SSK Celje ni bil nasprotnik velikega formata. Le preveč se jim pozna, da so do nedavnega igrali v drugem razredu. Tehnično znanje, kolikor ga ima moštvo, ni na posebni višini. V prvem polčasu ni bilo pravega starta, nobene smiselnejše kombinacije ali poteze. Šele v drugi polovici so odločneje startali, se plasirali in kombinirali. Pa so prihajali tudi v protivnikov kazenski prostor in zabili tri gole.

V predtekmi sta mladini ISSK Maribora in SK Železničarja odigrali prvenstveno tekmo neodločeno z 1:1. Sodil je g. Kopič.

Stanje prvenstvene tabele je po večerajšnjih tekmah naslednje:

SK Ilirija	5	4	0	1	25:11	8
Čakovečki SK	6	3	2	1	20:18	8
ŽSK Hermes	5	2	2	1	11:14	6
SK Železničar	4	2	0	2	15:11	4
SSK Celje	6	1	2	3	12:15	4
SK Rapid	2	1	0	1	6:5	2
ISSK Maribor	4	0	0	4	5:20	0

SK Svoboda:SK Panonija (Murska Sobot) 3:1 (2:1).

V tekmovanju za prvenstvo drugega razreda mariborskega okrožja sta se večeraj dopoldne na igrišču SK Svobode srečala murskosoboška SK Panonija in SK Svoboda. Simpatični gosti so predvajali dobro igro in jim manjka samo še tekmovalna rutina. Panonija razpolaga z nekaterimi dobrimi igralci, ki bodo prav gotovo ob primernemu treningu postali dobri nogometaši. Svoboda si je z večerajšnjo zmago osvojila jesensko prvenstvo mariborskega drugega razreda.

Ostale nogometne tekme.

Zagreb: Hašk:Primorje 2:0 (1:0).

Beograd: Jugoslavija:BASK 2:2 (2:0).

Pariz: Vienna (Dunaj):Racing C. 4:2 (2:0).

Praga: Slavia:Sparta 2:1, Kladno:Tep-litzer FC 5:1.

Ptuj

Seja občinskega sveta

V četrtek 9. t. m. se je vršila VII. redna občinska seja v mestni posvetovalnici. Župan g. Jerše je uvodoma prečital pogodbo, sklenjeno med ptujsko mestno občino in tovarnarjem Viherjem, nanašajoč se na postavitev tekstilne tovarne v bivšem dominikanskem samostanu. Predvidoma prične tovarna z obratom začetkom prihodnjega leta. Banska uprava v Ljubljani je poslala mestni občini pismeno zahvalo za pomoč, ki jo je občina nudila potujoči kmetijski razstavi.

Nadalje je poročal župan, da je mestna občina zaprosila železniško upravo, naj uvede med Ptujem in Gorom vsaj en nihalni vlak za lokomotivo; vlak bi naj prihajal v Ptuj okoli 10. ure, iz Ptuja pa odhajal okrog 13. ure, tako da bi bila na Pragerskem zveza na osebni vlak Maribor—Ljubljana. Radi pomanjkanja razpoložljivih sredstev je banska uprava odklonila prošnjo občine za subvencijo za vodovod, ki se je zgradil na Tyrševem trgu. Nato se je župan spomnil 80letnice rojstva najstarejšega člana občinskega sveta g. Ivana Sleudteja, ki že nad 45 let služi ptujski občini kot občinski svetnik. Vzgledu županovihi čestitki so se pridružili vsi navzoči.

Za županovim poročilom je sledilo izčrpano poročilo o bilanci za leto 1932. Računski zaključek se je pregledal od postavke do postavke, primerjal se je s knjigami in ameriškanskim dnevnikom, pa se je pri računih ugotovila popolna točnost. Poročilo našteva vse dohodke in izdatke številčno. Bilanca izkazuje čiste izgube 181.011 Din. Občinski svet je poročilo soglasno odobril. Nadalje se je sklenilo, podaljšati amortizacijsko dobo za obstoječa posojila od 15 na 20 let. Prizadeti denarni zavodi so na podaljšanje že pristali.

Veletrgovcu Milku Šenčarju se odproda zemljišče pri mestnem sejmišču v obsegu 1400 m² po 10 Din za 1 m². Ivanu Stuhcu se prizna krajevna potreba za kavarniško obrt v Panonski ulici. V mestni hladilnici se izvršijo temeljita popravila. V domovinsko zvezo so sprejmejo Leopoldina Starkl in Ognjeslav Skaza z družino. Sklepi mestnega ubožnega sveta se odobrijo.

Po javni seji se je vršila tajna seja, na kateri so se obravnavale razne važne personalne zadeve.

Marij Skalan:

125

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnosti človeške prošlosti

LXII.

Bilo je nekaj mesecev pozneje. V Evropi je bila že hladna jesen. Listje na drevju je rumenelo in odpadalo, sive megle so se vlačile po vrhah in doleh, dišalo je po bližnjem snegu. Doli v Oceanopolisu pod gladino Atlantskega oceana je pa bilo prijetno, kakor vedno. Tam niso poznali letnih časov; njihovo podnebje je bilo vedno enako, kakor v rastlinjaku. Na vrtu Doljanovega dvorca so cvetele krasne cvetice in širile po okolici omamen vonj. Za mizo v zeleni utici so sedeli doktor Doljan, Intela in Semis Ramis.

»Priznati vama moram«, je dejal bivši predsednik, »da sem se komaj sedaj otresel zadnjih dvomov o koristnosti sklepa vlade o odprtju Oceanopolisa ostalemu svetu. Vse doslej sem se bal, da bo naš stik z ljudstvom na površini zemlje onemogočil nadaljnji razvoj naše kulture in civilizacije. Bal sem se tujih kvarnih vplivov na naše podmorje, zlasti pa na našo moralo. Brez morale ni mogoč obstoj nobene človeške družbe in ni mogoč razvoj nobenega naroda. Dasi vse življenje zaprt tu spodaj pod morjem; sem vendar vedno pazno zasledoval dogodke na vseh petih celinah. Poznal sem egoizem ljudi, poznal impe-

rialistične težnje in vsa ona nagnjenja, ki onemogočajo trajno mirno sožitje in vesoljno bratstvo. Skeptično sem gledal na vaše ukrepe, na vaše bratenje s tistim velikim svetom tam zunaj, in celo vaše želje osrečiti ga z našimi znanstvenimi in tehničnimi izsledki. Ti meseci, ki smo jih preživeli od dneva odprtja, pa so me prepričali, da se je na svetu le marsikaj spremenilo. Konec je prejšnjega nemirnega dvajsetega stoletja, stoletja velikih prevratov, ki so povzročili kaos in stiske. Človeštvo je zopet mirno, našlo je zopet ravno pot v bodočnost. Tako človeštvo je bilo zares vredno naših zakladov. Vedelo jih bo ceniti in pravilno uporabljati. Spoštuje pa tudi nas. Zares, pomiril sem se in vem, da ste izvršili veliko delo. Oceanopolis je zopet žarišče kulture vsega sveta, kakor je bil nekoč Semisiris.«

»Hvaležen sem vam«, je dejal Doljan, »za to priznanje. To je najvišje plačilo, ki smo ga mogli prejeti jaz in moji sodelavci. Zares, mnogo se je spremenilo od tistega dne, ko so vse radioposajle sveta sprejele našo prvo poslanico. Dan za dnevom nas obiskujejo ljudje s površine zemlje; k nam prihajajo vladarji, znanstveniki, umetniki, tehniki, zdravniki in vsi drugi, ki bi se radi obogatili z

zakladnicami našega znanja. Nekdanji mir in tišina sta zares izginila iz našega podmorja, zato pa vršimo sedaj veliko poslanstvo, vredno potomcev starih Atlantov, prvih velikih tvorcev kulture človeštva na zemlji. Svet tam zunaj se je tudi izpremenil. Naši aparati so zamenjali prejšnje primitivne naprave. Vse tovarne se preurejujejo po naših načrtih. Človeštvo se polagoma bliža idealni ureditvi dela in socialne organizacije. Revidirane so učne knjige o stari zgodovini, nastanku človeškega rodu, kulturi, civilizaciji in vsem drugem. Naše svetlinje so postale svetlinje vsem, naši junaki prošlosti junaki vseh. In z vsem tem delom je združeno naše ime. Za vse pa se moramo zahvaliti v prvi vrsti vam in pa tebi, Intela. Hvala vama!»

»Storila sem le to, kar mi je velevala moja velika, čista ljubezen do tebe, moj najdražji«, je dejala Intela in se stisnila k njemu. »Dosegla sva svoj cilj. Združena sva v ljubezni in dala sva svetu, kar sva mogla. Nisva delala samo zase, marveč za vse. Ta zavest je morda najdragocenejša in najbolj dvigajoča.«

»Zares«, je odgovoril Doljan, »to dvoje je najdragocenejše. Prepričan pa sem, da bomo polagoma dosegli še več in bomo spremenili svet tako, kakor sem si zamislil v svojih skritih tajnih sanjah. Saj človeški rod ni prišel na zemljo zato da bi na njem trpel, marveč zato, da bi užival njene plodove in plodove svojega uma, da bi ustvaril organizacijo vesoljnega bratstva in iskrene medsebojne ljubezni. Če se nam to do konca

posreči, potem smo izvršili največje delo, delo odrešitve človeštva in njegovega dviga do božanstva.«

»Mar zares veruješ, da se bo dal ta ideal doseči v celoti?« je vprašala dvoje Intela.

»Če ne verujem popolnoma, potem vsaj upam. Spoznal sem namreč, da je razvoj človeškega značaja bolj počasen, kakor pa razvoj njegovega znanja in civilizacije. V svojem bistvu smo vsi še daleč, silno daleč za časom. Skoraj se mi zdi, da smo napravili šele kratek korak od tistih prvih ljudi pred davnimi stotisočletji. Notranji nagoni naši so še vse preveč primitivni, elementarni. Lahko se prevlečemo z zunanjo polituro kulture in civilizacije, če se pa kdaj zgodijo da sila razmer strga z nas to polituro, se nenadoma znajdemo pred svetom nagi. Nenadoma plane izpod kulture in civilizacije na plan instinkt praživali. To spoznanje se mi je rodilo dokončno in docela jasno šele tu doli v podmorju. Vzniklo mi je iz duše takrat, ko smo pričeli upor. Polagoma je v meni dozorevalo sicer tudi že poprej. Za časa mojih prvih mesecev življenja v Oceanopolisu sem pričel spoznavati neskladnost notranjega bistva podmorskega ljudstva z njegovo visoko zunanjo kulturo in civilizacijo. Na dan revolucije pa sem spoznal, da razlika med tem ljudstvom in med onim, iz katerega sem izšel, notranje ni tako silovito veliko, kakor bi se zdelo.«

(Dalje prihodnjič.)

Življenje rastlinskih semen

SEMENA OHRANIJO ŽIVE KLICE CELO CELA STOLETJA.

Znane so vesti o žitu, posebno o pšenici, ki so jo arabski vodniki po Egiptu drago prodajali radovednim tujcem. Po zatrijevanju domačinov je šlo za zrna, ki so bila pred tisočletji pokopana obenem z mumijami in ki kljub temu še vzklijejo. Res je, da vzklijejo, toda samo zato, ker gre za navadno sleparijo, za izkoriščanje človeške naivnosti. Arabski vodniki znajo spretno spraviti sveže žito v stare grobove in čim nanese prilika, stopijo pred tujce s presenetljivim odkritjem, ki je pa v resnici le sleparija. Komično pa je, da se najde v starih egiptskih grobovih včasih tudi korusa, ki je prišla v Evropo in Afriko šele po odkritju Amerike, kjer je njena domovina.

Revija »Nature« opozarja, da se žito razmeroma kmalu pokvari in da ne vzklije, če ga predolgo hranimo. Sifton je dokazal, da vzklije kanadska pšenica še po 18 letih. Avstralska pšenica vzklije še po 16 letih, ječmen pa po 10. In vendar krožijo pravljice o pšenici egiptskih faraonov. Ko so odprli krsto neke egiptске mumije, so našli v nji med drugim tudi nekaj pšenice. Posejali so jo, toda vzklijo je samo eno zrno. In iz tega pšeničnega klasu naj bi se bile razvile nekatere redke vrste ameriške pšenice.

Pač pa imamo zanesljive vesti, da vzklijejo nekatere druge rastline tudi še čez več desetletij ali celo stoletij. Lotosovo seme, shranjeno v angleškem muzeju, je vzklijo po 150 letih. Ewart je

vsejal seme avstralske rastline goodia latifolia, ki je vzklijo po 105 letih. Leta 1879 je pomešal Beald semena raznih rastlin s peskom in spravil zmes v steklene posode. Čez 50 let je vzklijo zelje, pesa, redkev in še nekatere druge rastline. Beccuere je vsejal seme ca sie, shranjeno v herbariju naravoslovnega muzeja v Parizu, in vzklijo je po 87 letih.

Tudi med botaniki se od časa do časa znova pojavlja vera v dolgo življenje rastlin. Heldreich je našel v grški pokrajini Laurion rastline, ki so se tam nenadoma pojavile. Šlo je za rastline silene juvenalis in glaucium serperieri. Heldreich je menil, da je ležalo seme pod kupi gramoz in prsti davno zapuščenih rudnikov. Šele ko so te kupe odstranili, je prišlo seme do rodovitne zemlje in zraka in je vzklijo baje po 1500 letih. Dr. Turrill je pa dokazal, da so dozdevne nove vrste, ki so bile baje tako obujene k življenju, istovetne z vrstami, ki v okolici rasto in so rasle še predno so kupe prsti in gramoz odstranili.

Smrten udarec govoricam o tisočletni egiptski pšenici so zadeli poskusi, ki so jih delali v angleški vasi Kew. Šlo je za pšenico, najdeno v nedotaknjem grobu 19. dinastije in prineseno v Anglijo. Zrna so položili v najboljšo zemljo in jih pokrivali z raznobarnim steklom, da bi hitreje vzklija; toda vse prizadevanje je bilo zaman, čez tri mesece so zrna razpadla v prah. Percival je preiskal žito,

najdeno na grškoroškem pokopališču v Hawari iz I. stoletja pred Kristusom. Dognal je, da je zarodek v zrnih temnorjav, prvi listek je pa popolnoma okrnjen. Vse govorce o staroegiptski pšenici, ki naj bi še po tisočletjih vzklija, so torej prazne. Nastale so zato, ker so Egiptčani rabili staroegiptske grobove za spravljane pšenice in ječmena, pripeljanega iz Sirije. Krste so zakopavali v žito in slučajno je prišlo nekaj tega žita z njimi v Evropo in je seveda vzklijo. Potem so pa porabili to priliko podjetni vodniki tujcev in znanost je imela obilo dela, predno je ovrгла razne govorce o ključni pšenici egiptskih faraonov.

Naivnost zaljubljenih Londončank

Neka Wilkinsova je prodajala po Londonu napoj ljubezni in v enem letu se je našlo nad 100 naivnih žensk, ki so to tekočino kupovale. Ovadili sta pa Wilkinsonovo samo sestri Lyonovi. Sestri sta se bili preselili z dežele v London v nadi, da se jima bo posrečilo v milijonskem mestu najti moža. Obe sta že prileteli, starejša je stara že 47 let. V Londonu sta ustanovili cvetličarno. Prodajali sta sveže in umetno cvetje, toda moža ni mogla dobiti nobena. Pa je prišel nekdo in svetoval možnost željnima sestrama, naj se obrneta na Wilkinsovo, češ, da zna kuhati napoj ljubezni, ki mu noben možki ne more kljubovati. Natvezil jima je, da ima Wilkinsova recept od ljubice nekega faraona, zelišča, ki iz njih

kuha čudodelno pijačo, da dobiva naravnost iz Kaire. Zato se ne smemo čuditi, da je prodajala Wilkinsova stekleničico imenitnega eliksirja po 50 funtov. Sestri sta kupili kar pet stekleničic. Toda čudodelni napitek ni učinkoval. Wilkinsonovo sta ovadili in na policiji so keitlično preiskali napoj ljubezni. Izkazalo se je, da gre za navadno rožno vodo. Zdal bo Wilkinsova dve leti razmišljala v zaporu o učinkovitejšem napoju ljubezni, ki bi mogel razvneti možka srca in spraviti zakrknjene samce v zakonski stan.

Peklenski stroj v črnilniku.

Znani ameriški kriminalist, newyorški odvetnik Benary, je bil na svoj nedavni rojstni dan prijetno iznenaden z lepim črnilnikom, čigar pošiljatelj pa mu ni bil znan. Ko je Benary prišel naslednjega dne v svojo pisarno in pričel, kakor navadno, pregledavati svojo pošto in pisati na spise svoje pripombe, se je hotel poslužiti prvokrat rdečila iz novega črnilnika. Komaj pa se je s peresom dotaknil rdečila, je nastala silna eksplozija in Benary je obležal nezavesten tet ves v krvi na tleh. Policija, ki je bila obveščena o dogodku, je takoj ugotovila, da je bila v črnilniku namesto rdečila neka močna eksplozivna snov, ki se je morala vneti pri najmanjšem dotiku s kovino. Ugotovljeno pa je bilo tudi, da je črnilnik darovala Benaryju njegova tajnica, ki je storila to po nalogu neke zločinske tolpe, katero je Benary nedavno razkril in pomagal nekaterim njenim članom v roke pravice. Atentatorka je izginila zaenkrat brez sledu.

Mali oglasi

Razno

GOSPODARSKA JABOLKA addajam dnevno po najnižjih cenah. Koroščeva 23. skladišče. 4248

Kupim

KUPIM DOBRO OHRAJENE SMUČI od 180—200 cm. Naslov v upravi lista. 4351

OMARA S ŠIPAMI za trgovino, pribl. 2 m visoka in 1 m široka, se kupi. I. Kravos, Aleksandrova c. 13. 4334

RAZNI FORNIRJI poceni pri zalogi pohištva. Vetrinjska ulica 22. 4330

Stanovanje

SOLNČNO STANOVANJE, dve sobi, kuhinja in veranda, takoj oddam. Meljska cesta 59. 4335

Sobo odda

SOSTANOVALCA sprejemem. Židovska ulica 12. l. nadstr. 4350

Pouk

MLADA DAMA, Francozinja, daje pouk iz francoščine. Pismene ponudbe pod »Francozinja« na upravo »Večernik«. 4289

Službo išče

GOSPODIČNA, sirota brez starišev, marljiva poštena in zanesljiva, izučena v galanteriji in špeceriji, išče zaposlitve. Naslov pove uprava lista 7001

UROGI 15-LETNI DECEK gre za vajenca krojaške, pekarske ali brivske obrti. Naslov pustiti v upravi Večernika. 4271

POSTREŽNICA išče poldnevno zaposlitev v mestu. Pungershek Ana, Pobrežje, Zrkovska c. 41. 4288

2000 volnenih čepic po 5 Din dobite samo v Trpinovem bazaru

Globoko pretreseni naznanjamo žalostno vest, da je v soboto 11. novembra ob 7. uri zvečer preminul v 56. letu starosti, previden s svetimi zakramenti, naš dragi, nepozabni soprog, oče, svaki in stric, gospod

Franjo Čepe

šolski upravitelj v Kamnici

po daljši in težki bolezni. Pogreb preminulega bo 14. novembra ob 1/23. uri popoldne od žalne hiše na pokopališču v Kamnici.

Kamnica, Davos (Švica), Maribor, 12. novembra 1933.

Marija Čepe, soproga; Marica, Jelica, Anca, otroci ter ostali sorodniki. 4353